

SISUKORD

1.	Üldsätted	2
2.	Garantiifondi moodustamine ja osamaksed	3
3.	Osamaksete ümberarvutamine	5
4.	Garantiifondi vahendite kasutamine	6
5.	Garantiifondi taastamine	8
6.	Osamakse tagastamine	9

1. Üldsätted

- 1.1. Käesolevad Garantiifondi Moodustamise ja Kasutamise Reeglid (edaspidi: Reeglid) sätestavad Börsi garantiifondi (Garantiifond) moodustamise, haldamise ja kasutamise alused, tingimused ja korra.
- 1.2. Garantiifond on moodustatud väärtpaberiturul finantsinstrumentidega (ka: väärtpaberitega) tehtud tehingute täitmise tagamiseks Reeglites sätestatud tingimustel ja ulatuses.
- 1.3. Käesolevates Reeglites tähenduses hõlmab mõiste "Balti Börsid" turukorraldajaid Nasdaq Tallinn, Nasdaq Rii ja Nasdaq Vilnius (edaspidi eraldi ka Balti Börs).
- 1.4. Käesolevates Reeglites tähendab mõiste Börsi liikme "Kodubörs" Balti riigis registreeritud investeerimisühingu või krediidasutuse puhul selles Balti riigis (Eesti Vabariik, Läti Vabariik ja Leedu Vabariik) tegutsevat Balti Börsi, kus investeerimisühing või krediidasutus on registreeritud. Väljaspool Balti riiki registreeritud investeerimisühingu või krediidasutuse puhul seda Balti Börsi, kellele esitati liikmestaatuse omandamise taotlus esimesena.
- 1.5. Õigusaktidega reguleerimata osas reguleeritakse Reeglitega:
  - 1.5.1. Garantiifondi moodustamist ja valitsemist;
  - 1.5.2. Liikmete osamaksete suuruse arvutamise ja maksmise korda;
  - 1.5.3. Garantiifondi vahendite kasutamist;
  - 1.5.4. Liikme vastutust Garantiifondiga seonduvate finantskohustuste mittetäitmisel;
  - 1.5.5. Garantiifondi taastamist.
- 1.6. Hõlbustamiseks erinevate Balti Börside garantiifonde käsitlevate nõuete järgimist nende liikmete poolt, kes on omandanud liikmestaatuse vähemalt kahel Balti Börsil, on Balti Börsid lisaks garantiifonde käsitlevate reeglite ja nõuete võimalikult ulatuslikule harmoneerimisele sõlminud garantiifondide korraldamise alase koostöölepingu (edaspidi: Koostööleping), mille alusel peetakse ühist arvestust Balti Börside garantiifondidesse tehtavate osamaksete üle ning mille kohaselt Kodubörs:
  - 1.6.1. teavitab Börsi liiget teise Balti Börsi garantiifondi tasumisele kuuluvate osamaksete suurusest;
  - 1.6.2. korraldab Börsi liikmete osamaksete ülekandmise teise Balti Börsi garantiifondi, eeldusel, et Börsi liige on tasumisele kuuluva osamakse Kodubörsile üle kandnud;
  - 1.6.3. informeerib Börsi liikmeid teises Balti Börsi garantiifondis paiknevatest ja liikmetele tagastamisele

- kuuluvatest vahenditest ning korraldab vastavalt selliste vahendite tagastamise või ümberpaigutamise ühe Balti Börsi garantiifondist teise Balti Börsi garantiifondi;
- 1.6.4. korraldab koostöös teiste Balti Börsidega liikme kauplemisaktiivsusel põhinevate regulaarsete osamaksete arvestust ja informeerib Börsi liiget arvestatud regulaarse osamakse suurusest. Vajadusel korraldab Kodubörs eelnevalt tasutud osamaksete arvestustulemustest lähtuva ümberpaigutamise erinevate Balti Börside garantiifondide vahel;
  - 1.6.5. teostab vajadusel sissemaksete konverteerimist Garantiifondi vahendite arvestamiseks kasutatavasse valuutasse lähtudes seejuures vastava Balti riigi ametlikust vahetuskursist;
  - 1.6.6. koordineerib teiste Balti Börside garantiifonde käsitlevate nõuetega seotud infovahetust ja edastab Börsi liikmele muud asjassepuutuvat teavet.
- 1.7. Garantiifond ei ole juriidiline isik. Garantiifondi kantud osamaksed hoitakse eraldi Börsi muudest vahenditest ja neid kasutatakse üksnes tehingute täitmise tagamiseks. Garantiifondi rahalisi vahendeid ja nende eest soetatud väärpabereid hoitakse selleks eraldi avatud raha- ja väärtpaberikontodel juhindudes õigusaktides sätestatud piirangutest.
  - 1.8. Börsi Garantiifondi osamaksed tasub Börsi liige Reeglites sätestatud mahus ja tingimustel Börsi poolt selleks avatud Börsi garantiifondi arvele.
  - 1.9. Garantiifondi vahendite hoidmisest või kasutamisest saadav tulu, samuti ka tasutud intressid akumuleeritakse Garantiifondi ning kasutatakse Garantiifondi valitsemisega seotud kulutuste katmiseks.

2. Garantiifondi moodustamine ja osamaksed

- 2.1. Börsi garantiifond moodustatakse Börsi liikmete osamaksetest ja muudest vahenditest, mis Reglemendi alusel Garantiifondi suunatakse.

Osamaksed jagunevad:

- 2.1.1. Esmane osamakse: Börsi liige on kohustatud liikmestaatuse saamisel Balti Börsil tegema garantiifondi esmase osamakse.

Esmase osamakse suurus sõltub sellest, mitmel Balti börsil liikmestaatus omandatakse. Esmase osamakse

miinimumsumma kogumis on 5000 eurot (miinimumosamakse). Liikmestaatuse omandamisel jagatakse see proportsionaalselt sõltuvalt sellest, mitmel Balti börsil liikmestaatus omandatakse; seega juhul, kui liige omab või taotleb liikmelisust ainult Börsil (ühel Balti börsil), on esmase osamakse suuruseks Garantiifondi 5000 eurot; juhul, kui liige omab või taotleb liikmelisust kahel (2) Balti Börsil, jagatakse miinimumosamakse kaheks ning esmase osamakse suuruseks Garantiifondi on 2500 eurot; ning juhul, kui liige omab või taotleb liikmelisust kõigil kolmel (3) Balti Börsil, jagatakse miinimumosamakse kolmeks ning esmase osamakse suuruseks on 1668 eurot Kodubörsi garantiifondi ja 1666 eurot teiste Balti börside garantiifondidesse.

Börsi liige, kes omab või taotleb liikmelisust enam kui ühel Balti börsil, tasub erinevate Balti Börside garantiifondidesse tasumisele kuuluvad osamaksed Kodubörsile, kes vastavalt Reeglitele ja Koostöölepingule korraldab laekunud maksete ülekandmise asjassepuutuval Balti Börsile.

- 2.1.2. Perioodiline osamakse: kuulub tasumisele Börsi poolt kinnitatud Arvutamishendis (*Calculation Guidelines*) sätestatud metodoloogia alusel arvutatud määras, võttes arvesse Börsi liikme viimase poolaasta (6 kuud) kauplemisaktiivsust (poolaastaosamakse).
- 2.1.3. Erakorraline lisaosamakse: aluse, suuruse ja tasumise tingimused kehtestab Börs, võttes seejuures arvesse suurenenud kauplemisaktiivsust või muid asjaolusid, mis tingivad Börsi hinnangul vajaduse suurendada Garantiifondi.
- 2.1.4. Muud Reglemendi alusel Garantiifondi suunatud vahendid.
- 2.2. Börsi liikme poolt tasumisele kuuluvad osamaksed tuleb tasuda hiljemalt kolme (3) börsipäeva jooksul peale asjakohase teate saamist Börsilt, välja arvatud juhul, kui teates ei ole määratletud teistsugust tasumistähtaega.
- 2.3. Börsi liikmelisust taotleb isik on kohustatud tasuma esmase osamakse Garantiifondi hiljemalt päeval, mil Börs teeb otsuse liikmelisuse andmise kohta. Juhul, kui Börsi liige ei ole tasunud Garantiifondi esmast osamakset, ei võimalda Börs tal kauplemissüsteemis tehinguid teha.
- 2.4. Juhul, kui mõne Balti Börsi liige omandab liikmelisuse ka mõnel teisel Balti Börsil, jagatakse sellise liikme poolt vastavasse garantiifondi tasutud osamakse proportsionaalselt Balti Börside arvuga, kelle liikmeks ta on ning Kodubörs jaotab vastava

- proportsionaalse osa asjassepuutuva Balti Börsile Koostöölepingus sätestatud korras.
- 2.5. Juhul, kui Börsi liige omab liikmelisust rohkem kui ühel Balti Börsil (sealh Kodubörs), loetakse selle Börsi liikme osamakse tasutuks osamakse Kodubörsile tasumise hetkest.
- 2.6. Börsi Garantiifondi osamaksete suuruse määramise alused ning tasumise tingimused kehtestab Börsi juhatus, võttes seejuures arvesse õigusaktide nõudeid Garantiifondi suurusele, kauplemisaktiivsust, tehingute mahtu ja arvu turul, võimalusel Börsi liikme maksevõimelisust ning muid võimalikke asjassepuutuvaid asjaolusid ja riske ning turu üldist olukorda.
- 2.7. Reglemendis sätestatud juhtudel on Börsil vajadusel õigus nõuda Börsi liikmelt täiendavate osamaksete tegemist Börsi garantiifondi juhatuse poolt määratud tähtaegadel, ulatuses ja korras.
- 2.8. Juhul, kui Börsi liige ei ole tasunud Börsi poolt kehtestatud erakorralist lisaosamakset (2.1.3) Garantiifondi või Börsi poolt õigeaegselt arvestatud perioodilist osamakset (2.1.2), on Börsi juhatusel õigus võtta tarvitusele järgmised abinõud:
- 2.8.1. nõuda Börsi liikmelt viivitamatu perioodilise või erakorralise osamakse tegemist Garantiifondi;
- 2.8.2. peatada täielikult või osaliselt Börsi liikme kauplemine kuni ülalnimetatud osamakse tasumiseni Garantiifondi;
- 2.8.3. võtta tarvitusele muud meetmed (näiteks nõuda depostiit krediidasutuses või muu tagatise seadmist).
- 2.9. Juhul, kui Börsi liige ei ole õigeaegselt osamakset tasunud, tasub ta Garantiifondi hinnakirjas sätestatud viivisintressi iga tasumisega viivitatud päeva eest. Viivisintressi tasumine ei vabasta Börsi liiget Reglemendis sätestatud osamakse tasumise kohustusest. Tasutud viivisintressi kasutatakse punktis 1.9 sätestatud viisil.

3. Osamakse ümberarvutamine

- 3.1. Börs teostab vähemalt kaks korda aastas, peale kalendaarse poolaasta lõppu Börsi liikme poolt tasutud osamaksete ja tasumisele kuuluva perioodilise osamakse ümberarvutamiseks vajalikud kalkulatsioonid. Olenevalt ümberarvutamise tulemustest teostab Börs nende liikmete suhtes, kelle suhtes ta tegutseb Kodubörsina, järgmisi toiminguid:
- 3.1.1. teatab Börsi liikmele, et puudub vajadus täiendavate maksete tegemiseks – juhul, kui ümberarvutatud osamakse suurus (ümberarvutuse tulemus) on vähem

kui 250 euro või 5% võrra suurem kui Börsi liikme poolt tehtud osamaksete arvutuslik tulem Garantiifondis;

- 3.1.2. esitab Börsi liikmele juurdemakse tasumise nõude – juhul, kui ümberarvutatud osamakse suurus (ümberarvutuse tulemus) on rohkem kui 250 euro või 5% võrra suurem kui Börsi liikme poolt tehtud osamaksete arvutuslik tulem Garantiifondis;
  - 3.1.3. teatab Börsi liikmele võimalusest taotleda viimase poolt eelnevalt tasutud osamakse ja ümberarvutuse tulemusena leitud osamakse kogusumma vahe tagastamist – juhul, kui ümberarvutatud osamakse suurus (ümberarvutuse tulemus) on rohkem kui 250 euro või 5% võrra väiksem kui Börsi liikme poolt tehtud osamaksete arvutuslik tulem Garantiifondis.
- 3.2. Vajadusel on Börsil õigus igal ajal korraldada nende Börsi liikmete, kelle suhtes ta tegutseb Kodubörsina, perioodiliste osamaksete ümberarvutamist. Eelkõige võib sellise vajaduse tingida turuolukorra muutumine Börsil või teistel Balti Börsidel, täiendava liikmelisuse omandamine või sellest loobumine teistel Balti Börsidel, teise Balti Börsi põhjendatud taotlus, või muu erakorraline asjaolu.
  - 3.3. Punktis 3.1.3 sätestatud juhul teatab Börsi liige Kodubörsile osamakse ülejäägi tagastamise soovist mitte hiljem kui 20 päeva jooksul arvates asjakohase teate saamisest. Kodubörs korraldab ülejäägi tagastamise hiljemalt 10 börsipäeva jooksul. Juhul, kui Börsi liige ei teata osamakse ülejäägi tagastamise soovist hiljemalt eelmises lauses nimetatud tähtaja jooksul, võib ülejäägi tagastamist nõuda üksnes peale perioodilise osamakse järgmise ümberarvestuse tulemuste selgumist. Kuni tagastamata ülejäägi väljamaksmiseni eelnevalt kirjeldatud korras käsitletakse tagastamata ülejääki kui Garantiifondi osamakset ja seda kasutatakse kooskõlas Reglemendiga.

4. Garantiifondi vahendite kasutamine

- 4.1. Börsil on õigus kasutada Garantiifondi vahendeid tehingute täitmise tagamiseks juhul, kui ilmneb, et tehing on mitterealiseeritav tehingu pooleks oleva Börsi liikme maksejõuetuse tõttu või kui täitmise edasilükkamine seaks ohtu turu korrapärase ja usaldusväärse toimimise.

Käesolevate Reeglite tähenduses hõlmab maksejõuetus pankrotimenetluse algatamist, moratooriumi väljakuulutamist, pädeva institutsiooni otsust Börsi liikme rahaliste vahendite või finantsinstrumentide kasutamise piiramise kohta või muud sarnast menetlust, millega kaasnevad Börsi liikmele kuuluva vara käsutamise piirangud; või Börsi otsuse alusel ka muid maksejõuetuse juhtumeid või ajutisi makseraskusi.

- 4.2. Garantiifondi vahendeid kasutatakse üksnes Reglemendi osa Nõuded Börsi Liikmetele tähenduses automaatselt sobitatud tehingute (*Automatically Matched Trade*) täitmise tagamiseks ning ainult ulatuses, mida võimaldab Garantiifondi maht konkreetsel ajahetkel.
- 4.3. Garantiifondi vahendeid ei kasutata:
  - 4.3.1. selliste tehingute tagamiseks, mis on sisestatud väljaspool tellimusraamatut ja Börsile Reglemendi osa Nõuded Börsi Liikmetele alusel raporteeritud (määratud vastaspoolega tehing);
  - 4.3.2. selliste automaatselt sobitatud tehingute tagamiseks, milles ostjaks ja müüjaks on samaaegselt üks ja sama Börsi liige (s.t. nii ostu- kui ka müügitellimuse on sisestanud sama Börsi liige);
  - 4.3.3. selliste Börsi kauplemissüsteemis sobitatud tehingute tagamiseks, mis on tehtud väärtpaberite avaliku pakkumise või tagasiostu raames.
- 4.4. Börs kasutab Garantiifondi vahendeid Reglemendi käesolevas osas sätestatud korras, et tagada tehingute täitmine. Börs otsustab Garantiifondi vahendite kasutamise niipea kui võimalik kahe (2) nädala jooksul arvates tehingule algselt määratud väärtuspäevast.
- 4.5. Garantiifondi vahendite kasutamisel lähtub Börs alltoodud järjekorrast:
  - 4.5.1. Esimeses järjekorras – Garantiifondi kasutamise põhjustanud Börsi liikme poolt Garantiifondi tasutud osamaksed;
  - 4.5.2. Teises järjekorras – teiste Börsi liikmete poolt Garantiifondi tehtud osamaksed proportsionaalselt;
  - 4.5.3. Kolmandas järjekorras – muud Garantiifondi vahendid;
  - 4.5.4. Juhul, kui Garantiifondi kasutamise on põhjustanud punktis 1.6 määratletud Börsi liige, on Börsil lisaks punktis 4.5.1 nimetatud osamaksetele õigus kasutada esimeses järjekorras ka selle Börsi liikme poolt teise Balti Börsi garantiifondi tehtud osamakseid, eeldusel, et teine Balti Börs, olles veendunud, et asjassepuutuva Börsi liikme osamakseid ei vajata tehingute tagamiseks vastaval Balti Börsil, on andnud selleks oma nõusoleku.
- 4.6. Garantiifondi vahendite eest tehingu täitmise tagamise käigus omandatud väärtpaberid võõrandatakse Börsi otsuse alusel esimesel võimalusel peale nende omandamist. Võõrandamisest saadud tulu kantakse Garantiifondi.

- 4.7. Garantiifondi vahendite kasutamise otsustab Börsi juhatuse liige või Börsi poolt selleks määratud Börsi töötaja.
- 4.8. Teise Balti börsi taotlusel ja Börsi nõusolekul võib enam kui ühel Balti Börsil tegutseva Börsi liikme poolt Börsi Garantiifondi tasutud osamakseid kasutada vastava Börsi liikme poolt teisel Balti börsil tehtud tehingute tagamiseks. Börs annab eelmises lauses sätestatud nõusoleku üksnes juhul, kui asjassepuutuva Börsi liikme osamakseid ei vajata tehingute tagamiseks Börsil ning see ei sea ohtu turu korrapärasust ja usaldusväärset toimimist. Börsi poolt teise Balti Börsi käsutusse antud osamaksed tagastatakse Börsi Garantiifondi esimesel võimalusel.

5. Garantiifondi taastamine

- 5.1. Börsi liige, kelle kohustuste mittetäitmise tulemusena kaetakse mittetäitmise tõttu tekkinud rahaline puudujääk Garantiifondist, on kohustatud Garantiifondist tehtud makse tagastama. Lisaks Garantiifondist tehtud maksele on Börsi liige kohustatud tagastama ka kõik Garantiifondi kasutamisega seotud kulud ning tasud iga börsipäeva eest. Nimetatud väljamaksed peab Börsi liige taastama vastavalt Börsi poolt kehtestatud tingimustele hiljemalt Börsi poolt määratud tähtajaks.
- 5.2. Punktis 5.1 sätestatu alusel tagastatud vahendid kantakse Garantiifondi vastavalt Garantiifondist tehtud väljamaksetele Börsi liikmete kaupa vastavalt Börsi liikmete kaupa peetavale sisemisele arvestusele. Esimeses järjekorras taastatakse teiste Börsi liikmete vahendid vastavalt nimetatud sisemisele arvestusele.
- 5.3. Juhul, kui Börsi liige, kelle kohustuste mittetäitmise tõttu kasutati Garantiifondi vahendeid, ei tagasta Garantiifondist tehtud makseid ning muud punktis 5.1. nimetatud Garantiifondi kasutamisega seotud kulusid ja tasusid määratud tähtaja jooksul, on Börsil õigus nõuda täiendava tagatise (pangagarantii, väärtpaberite pantimine) seadmist ning Börsi poolt kindlaksmääratud viivisintressi tasumist võlgnetavalt summalt iga viivitatud kalendripäeva kohta.
- 5.4. Juhul, kui tehingute täitmise tagamiseks on kasutatud kõigi Börsi liikmete poolt Garantiifondi kantud vahendeid ja kui Börsi liige, kes tingis Garantiifondi vahendite kasutamise, ei tagasta Garantiifondi vahendeid, on Börsi liikmed kohustatud tegema täiendavad osamaksed. Selleks Börsi poolt nõutavate erakorraliste lisaosamaksete kogumaht kogumis kalendriaasta jooksul Börsi liikme suhtes ei või ületada tema arvel Garantiifondis peale viimast ümberarvutust hoitava koguosamakse summa kahekordset väärtust (rahaline ülemäär, mida taastamisnõuded ei või ületada). Nimetatud piirangut ei kohaldata Börsi liikme suhtes, kes põhjustas Garantiifondi vahendite kasutamise.

- 5.5. Juhul, kui tehingute täitmise tagamiseks on kasutatud kas osaliselt või täielikult kõigi Börsi liikmete poolt Garantiifondi kantud vahendeid, informeerib Börs kõiki Börsi liikmeid Garantiifondi vahendite kasutamisest ja taastamise protseduurist.
- 5.6. Juhul, kui Garantiifondi suurus väheneb alla õigusaktides nõutud miinimumsuuruse, taastab Börs hiljemalt kolme (3) kuu jooksul Garantiifondi vähemalt õigusaktides sätestatud miinimumsuuruses, nõudes selleks Börsi liikmetelt täiendavate võrdsete maksete tegemist Börsi Garantiifondi. Sellisel juhul kohaldatakse punktis 5.4 sätestatud rahalist ülemmäära, mida taastamisnõuded ei või ületada.

6. Osamakse tagastamine

- 6.1. Börsi liikmel, kes loobub Börsi liikme staatusest või kelle liikmestaatus tühistatakse, on õigus nõuda tema poolt tasutud osamakse tagastamist. Juhul, kui Börsi liikme osamakset on Börsi juhatuse otsusega kasutatud tema võlgnevuse likvideerimiseks Börsi, Börsi liikme või investori ees, määrab tagastamisele kuuluva summa suuruse Börsi juhatus, arvestades Garantiifondist tehtud väljamaksete suurust. Võttes arvesse eelmises lauses sätestatud tagastatakse Börsi liikme osamakse liikme vastavasisulise nõude alusel pärast kõigi nimetatud liikme poolt Börsil tehtud või raporteeritud tehingute ja Garantiifondi ees tekkinud kohustuste täitmist.
- 6.2. Otsus osamakse tagastamise kohta tehakse kolme (3) kuu jooksul punktis 6.1 nimetatud tähtajast alates. Osamakse tagastamisele kuuluv osa tagastatakse Börsi liikmele kümne (10) börsipäeva jooksul peale nimetatud otsuse tegemist.